

Erik Ansvang

Isis- og Osiris- legenden

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk

Isis- og Osiris- legenden

Erik Ansvang

VisionsNettet
www.visionsnettet.dk

Isis- og Osiris- legenden

Af Erik Ansvang

Identiske beretninger

De store kulturers religiøse ceremonier og traditioner er ofte baseret på beretningen om en død og genopstanden gud. Det gælder også de egyptiske. Legendens om Isis og Osiris er grundstenen i den egyptiske religion. I det man kan kalde kristendommens Jesus-legende, hører man, at Judas forråbte Jesus under påskefesten, og på samme måde forråbte Seth sin broder Osiris midt under de store festligheder, der blev afholdt til ære for Osiris. Og det skete på denne måde:

Legenden

Gudekongen Osiris var 28 år gammel. Osiris og hans søster-hustru Isis havde fået de rige landområder i Nildalen og deltaet med sort og frugtbar muldjord, mens broderen Seth og hans søster-hustru Nephthys fik testamenteret de gølle, tørre, røde og ufrugtbare ørkenområder. Seth følte sig snydt. Osiris og Isis – det kongelige par – var respekteret og elsket i deres land, for de havde lært befolkningen agerdyrkningskunst, og her levede man et harmonisk og ikke-voldeligt liv. Seths slægt var stadig en pøbelagtig gruppe af krigere og jægere, som havde overlevet i ørkenens bjerge og dale. De ønskede alt det, som Osiris ejede.

Mens gudinden Isis ikke var til stede, inviterede Osiris gæstfrit sin broder Seth og hele hans omgangskreds til sammen med Osiris selv og hans folk at deltage i en høstfest med mad og drikke i overflod. Hele paladset festede med musik, dans og glæde. Seth ankom til festen med en flot gave – en imponerende kiste, der var rigt udsmykket med juveler og guld. Seth fortalte, at den skulle bruges i en spændende festleg, og at han ville forære kisten til den festdeltager, der passede præcist til kisten. Hemmeligheden var naturligvis, at han havde bygget kisten nøjagtig efter

Osiris' proportioner, så på samme måde som Askepots glassko, passede kisten kun til den tiltænkte ejer. Da Osiris lagde sig i kisten, smækkede Seth og hans 72 sammensvorne låget på kisten og forseglede den med smeltet bly.

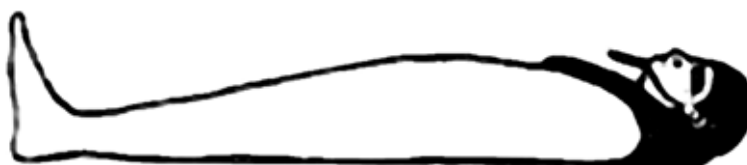

Seth

Under den efterfølgende forvirring og i dække af mørket bragte Seth og hans medsammensvorne kisten ned til flodbredden. De kastede den i vandet for at drukne Osiris i den juvelbesatte kiste. Strømmen førte kisten med Osiris' legeme ned ad Nilen, indtil den til sidst drev i land i en fremmed egn. Kisten landede ved et sykamoretræ, som omgående voksede op omkring kisten indtil det til sidst helt omsluttede og skjulte kisten med Osiris' legeme.

Den trofaste Isis

Da Isis hørte nyheden om Seths forræderi, blev hun helt ud af sig selv af sorg. Hun vendte hjem blot for at få bekræftet, at Osiris *var* død, at hans legeme *var* forsvundet, og at hans yngre broder *var* Osiris' morder. Hun skar nu sit lange smukke hår af, sådan som landets skik krævede det af en enke, og hun gik barfodet langs med floden for at lede efter Osiris' legeme. Hun lignede ikke længere den smukke egyptiske dronning, for hun fik nu et ansigtsudtryk som en heks, og derfor afviste og hånede hendes eget folk hende. Hun gik langs floden, og hun opdagede, at kisten var sejlet ned ad Nilen og videre ud i Middelhavet, hvor den var ført over havet til Byblos (nutidens Libanon). Her lå den nu flettet ind i sykamoretræets grene. På trods af at Osiris var fuldkommen skjult, opdagede den trofaste Isis, at hendes elskede mand var gemt bag træets grene, og hun nægtede at forlade stedet.

Guddommelig velduft

I Byblos spredte rygterne sig om et fantastisk træ, der var skudt op ved havets bred i nattens løb. Kongen i Byblos var så betaget af det smukke træ og dets kraftige og mirakuløse vækst, at han fik det fældet og bragt til hovedstaden for at bruge det som den bærende søjle i paladset. Isis fulgte trofast træet hele vejen til paladsets porte. Her sad hun grædende ved byens brønd, mens hun spekulerede på, hvad hun skulle gøre, nu da hendes mands legeme var blevet taget fra hende endnu engang. Isis' tarvelige udseende fangede opmærksomheden hos tjenere og prinsesser i paladset. Hvem var mon denne fremmede, hærgede og alligevel smukke kvinde, som sad der ved brønden – og hvorfor græd hun? Da dronningens hofdamer

kom nærmere, opdagede de, at denne mystiske kvindes hud udsendte en velduft af parfume. Man sagde dengang, at tegnet på guddommelighed netop var denne velduft, så hofdamerne og prinsesserne konkluderede derfor, at kvinden var en gudinde i forklædning.

På grund af den delikate duft af hellighed, der omgav kvinden, besluttede dronningen at gøre Isis til kongelig barnepige. På denne måde kom Isis ind i paladset som barnepige, og hun måtte amme det kongelige barn for at være i Osiris' nærhed. Isis blev snart en uundværlig del af paladsets husholdning, og hun blev de kongelige børns mest værdsatte barnepige. Efter tabet af sin husband vidste Isis, at der ikke fandtes større sorg end at miste et menneske, man elsker, så hun

besluttede at give dronningen en sjælden gave. Hun ville give dronningens dødelige barn udødelighedens gave.

Det alkymiske ritual

En nat mens paladset sov udførte Isis sin magi. Hun udførte et guddommeligt alkymisk ritual, hvor hun kastede babyen ind i ilden for at brænde barnets dødelighed bort. Mens den magiske ild udførte sin opgave på det fysiske plan, forvandlede Isis sig til en svale. Hun baskede med vingerne og flaksede rundt omkring søjlen, som indeholdt Osiris, mens hun med underlige, sitrende og sørgmodige sange jamrede og klagede over hans død.

Denne alkymiske magi fortsatte i nogle dage, men på den sidste dag i babyens transformationsproces, vækkede gudindens mærkelige sang dronningen, som kom for at undersøge sagen. Da hun så sit barn i flammerne, skreg dronningen og trak barnet ud af ilden, på trods af at hun dermed brød fortryllelsen og forhindrede barnet

i at opnå udødelighed. Da Isis så, at hendes gave var blevet afvist, dykkede hun ned foran den forfærdede dronning og genskabte sin sande skikkelse som gudinde.

Sørgefesten

Dronningen var rystet over at have en kvinde med en sådan kraft i sit palads, og spurgte derfor straks: "*Hvad ønsker du?*" Hun var villig til at give hvad som helst for at slippe af med denne heks.

"Jeg ønsker den søjle, der rummer Osiris", var svaret.

Hendes ønske blev omgående imødekommet. Dronningen fik søjlen væltet og sendt hjem på en af kongens både sammen med Isis.

Isis' sorg blev til en sørgfest, der blev afholdt den 3. oktober for at begræde tabet af lyset fra den nordlige himmelegn. Seks måneder efter – den 3. april – fejrede man lysets tilbagevenden. Her fejrede man, at Isis fandt Osiris. På festens 3. dag, gik præsterne til flodbredden. Ved Nilens bred løftede de et skrin af guld op af en kiste, som de overhældte med helligt vand, mens de råbte: "*Osiris er fundet!*" Herefter blev jord, krydderier, røgelse og vand blandet og formet i mudder som et symbol på foreningen af Isis og Osiris.

Thesmoforie-festen

Hos indviede grækere var denne festdag knyttet til *Thesmoforie-festen* (en årlig fest specielt for kvinder). Det var en fest, der var dedikeret til Demeter, modergudinden for agerbrug, frugtbarhed og ægteskab. Demeter havde ligesom Isis mistet den, hun elskede (datteren Persefone) til underverden. Og på samme måde som Osiris genopstod for at forny Egyptens liv, på samme måde vendte Persefone tilbage for at indvie forårssæsonen i Grækenland.

Den græske historiker Herodot rapporterede, at det var to egyptiske kvinder af adelig slægt kaldet Danaiderne, der bragte disse hellige ceremonier til Peloponnesos, og de lærte kvinderne, hvordan festen skulle fejres. I Athen udvalgte man to kvinder, som i ceremonierne skulle føre an som Isis og Nephthys. De to udvalgte var de eneste, der måtte udføre tempeltjenesterne og tilberede måltiderne. Thesmoforiefesten var en ren kvindeceremoni, og i ritualerne blandede kvinderne sædekorn med menstruationsblod, som blev gravet ned i jorden for at indvie et gavmildt landbrugsår. Efter dette ritual lukkede kvinderne sig inde i templet for i nattens løb at stå i meditativ kontakt med gudinden.

Isis- og Osiris-mysterierne blev afholdt år efter år. Deltagerne vendte hvert år tilbage til templerne for at blive genindviet og for at fejre fornyelsen. Deltagelse i Osiris-mysterierne var en hellig handling og en påmindelse, for at glemme sit navn og sit slægtskab med det guddommelige var som at være en levende død. Det var dengang den værste tænkelige synd. Derfor blev mysteriepillene gentaget årligt. Hvert år sørgede man over Osiris, og hvert forår blev hans legeme og ånd genforenet. Hvert forår blev han husket og genfødt.

Plutarchs Osiris-legende

Plutarch

Plutarch¹ har en lidt anden version af Osiris-legenden. Plutarch døde ca. år 127 e.Kr., men da han har hentet informationer fra pyramideteksterne fra ca. 2300 f.Kr., er man alligevel i kontakt med den originale legende. Plutarch skrev:

Da Isis fandt kisten med Osiris' lig, bragte hun den tilbage til Egypten og gemte den på et hemmeligt sted. Men Seth, som en nat var på jagt i måneskinnet, fandt uheldigvis kisten. Han genkendte Osiris' lig, huggede det i 14 stykker, og spredte dem ud over hele landet. Da Isis hørte om dette, drog hun ud for at lede efter de 14 stykker. På hvert sted, hvor hun fandt en legemsdel, indrettede hun en grav. En legemsdel kunne hun imidlertid ikke finde. Det var Osiris' penis, for den var kastet i floden og spist af fiskene. Isis fremstillede

derfor en kopi af Osiris' penis og indviede den.

Da Isis fandt den druknede Osiris i kisten, omfavnede hun ham og bragte ham derved et øjeblik til live igen. Hun lagde sig ovenpå ham og undfangede Horus, som hun fødte skjult i papyrusumpen af frygt for Seth.

Isis forvandlede sig til en falk, sænkede sig ned over Osiris' penis og blev befrugtet af den døde Osiris. Relief i Osiris-templet i Abydos.

¹ Plutarch var en græsk forfatter, der levede ca. 46- 127 e.Kr. Han er født i den boiotiske by Chaironeia, og han skrev biografier og filosofiske essays.

VisdomsNettet

www.visdomsnettet.dk